

penitentes, quos neverint fuisse ab aliis ut sua sollicitatione dicentem sollicitat ex parte præ sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes. Unde cum in casu Confessorius non sit sollicitans, sed sollicitatus, non venit denunciandus.

Resp. esse denunciandum, Diana p. 4. tr. 3. ref. 4. & 42. Leander cit. & Fagundez; quia Confessorius sollicitationi consentiens, licet non sit sollicitator, seu procurator, sed sollicitatus, verè tamen habet dishonestos sermones, seu tractatus prætextu confessionis; unde comprehenditur in Bulla Gregor. non quod ad nonam, sed quoad decimam clausulam.

580 Major difficultas est, si Confessorius nil respondit, sed tacuit.

Resp. cum distinctione; & 1. vel Confessorius ita tacuit, ut nullum dederit signum reprobativum, sed ipso immoto permisit mulieri liberè dishonestum tractatum prosequi, & sic est denunciandus, quia qui tacet, consentire videtur; & maximè in circumstantiis loci, & actus Sacramentalis, quem exercet, quæ nullo pacto permitunt, ut in simili causa Confessorius perseveret ibi quietus, & tandem perversam mulierem acriter non reprehendat. Tum quia tractatus dishonestus est inter plures, quorum unus sufficit, quod sit actor alter patiens, & acceptans; ut liquet de audentie detractorem, qui est peccati detractio- nis particeps audiendo, potens liberè impedi- re, aut abire. Unde cum talis sit hujusmodi Confessorius, verè dicitur tractatum dishonestum habere, n. 545.

2. Vel statim muliere relista aufugit, & hic est laudandus, quia in materia carnis victoria habetur per fugam. Nec talis mulier accessit pro Sacramento, sed pro sacrilegio. Et quis major dissensus, quam tergere vertere mulieri allicienti. Quod si postea accedat ad ejus domum, & rem habeat, est reus peccati carnis, sed non in Bullam: quia nullum signum externum consensus dedit in confessione, licet interius consenserint.

Vel 3. Confessorius tacuit, quatenus, ut potè timoratus sumul, & pusillanimis, audita inexpectata perversitate mulieris, remansit præ confusione immotus; & hic nullo pacto est reus, sed pusillanimis, nec est verisimile, quod callida mulier ex signis faciei & conturbationis id non dignoscatur. In dubio v.n. 591.

581 Ad 4. difficultas non est in casu, quo Confessorius primò sollicitet, quia tunc sumus in secundo casu. Nec quando Confessorius à poenitente sollicitatus sollicitationi statim consentit, quia tunc sumus in tertio casu. Sed in casu, quo sollicitatio à muliere facta interrum- pitur, & postea Confessorius mulierem nil de-

sua: quæ interruptio tripliciter contingere pos- test, 1. directè per actum contrarium dissen- tiendo, 2. indirectè mulierem ad alia diver- tendo, 3. eam ad aliam speciem luxuriæ pro- vocando, puta si mulier sollicitet ad copulam naturalem, & confessarius ad innaturalem: hoc præmissò cum Bord. n. 74.

Resp. esse denunciandum, Leander cit. q. 22. & Bord. cit. n. 75. 76. & 77. contra Peyr. Castro- pal. & Acugnam apud Leandrum, quia verè tractatum habuit dishonestum. Indò est verè sollicitator, & provocator; nam in 1. & 2. casu stante interruptione sollicitationis facta à muliere, sollicitatio deinde facta à Confessorio, licet sit occasionata à sollicitatione mulieris, est vera provocatio. Et in 3. casu verè Confessorius dicitur primò sollicitare, & provocare mulierem ad speciem dishonestam, ad quam non provocavit mulier.

582 Ad 5. negat Bord. n. 77. quia Confessorius sollicitatus à muliere ad copulam, aut pollutionem, si sit contentus oculis osculis, & tactibus, non dicitur sollicitator, sed solum consentiens in actus, ad quos censetur à muliere provocatus, dum ab ea fuit provocatus ad copulam, vel pollutionem, ad quam illi sunt actus prævii, & dispositiones, juxta dictam 580.

Resp. esse denunciandum, Leander cit. q. 21. Diana p. 4. tr. 5. ref. 13. quia verè habet tractatum dishonestum in confessione: v.n. 580.

Q U Ä R E S VI.

583 Confessorius vocatus à muliere fingente se infirmam domi pro sui confessione audienda, ad eam accessit, & ab ea fuit sollicitatus ad turpia: recusavit Confessorius, at ipsa minas addidit, dicens, se exclamaturam vim sibi transferri, nisi consentiat, binc ex metu infamia. Confessorius sollicitatione consensit. An denunciandus?

A rit. 7. §. 19. n. 94. quia verè habuit tractatum dishonestum occasione confessionis. Nec metus excusat, quia non est cadens in virum constantem, sed levius.

584 Negant esse denunciandum Sancius, Acugna, Peyr. Trullench. Freiras, quos refert, & sequitur Leander cit. q. 23. Diana p. 4. trast. 5. ref. 15. quia ejus consensus ad dishonesta non est voluntarius, sed extortus per vim, & metum gravem, electus ad vitandam infamiam, quæ est grave damnum, quod in casu pruden- ter & probabiliter ex mulieris vociferatione ti- metur: vis autem, & metus gravis, qualis est metus infamiae, excusat à Constitutione Greg. nam excusat à lege positiva, & humana.

Tum

Tam quia non Confessorius occasione confesso- nis habuit tractatus dishonestos, sed foemina, & Confessorius passivè se habuit, cum accesserit animo audiendi, non sollicitandi, foemina inquam, non Confessorius occasionem, seu prætextum confessionis accepit ad sollicitan- dum, cum autem Bulla Greg. loquatur de Con- fessoriis tractatus dishonestos habentibus occa- sione confessionis, non de foeminis, sequitur quod nec Confessorius, nec foemina sint denun- ciandi, quatenus casus non est comprehensus in Bulla Greg. ita Joseph. de Jenuario de cas. reserv. ref. 54. v. tom. I. de legibus, verb. metus.

585 Dian. denique p. 10. trast. 14. ref. 50. me- dia via incendens, ait talem Confessarium pu- niendum esse ab Inquisitoribus, non poena or- dinaria, sed extraordinaria; nec debere abju- rare; quia ex c. Sacris de iis, qua vi, licet me- tus attendat culpam, non tamen eam prorsus excusat. Idem novissimè sentit Bord. in man. Consult. sent. 25. n. 242.

Q U Ä R E S VII.

586 Mulier amore capta Confessarii fecit ama- torias incantationes, quibus arte demonis accen- sus Confessorius in Confessionario ejus amoris consensit. An denunciandus?

R licet de hoc casu videatur posse discurri scuti de metu gravi, sit tamen denunciandus, quia demon sua arte non privat libertate, nisi forte Confessarium aliquo pacto dementaret: initius tamen est puniendus. Ita ille.

Q U Ä R E S VIII.

587 Confessorius tentavit in domo mulierem, que solum oculis consensit, non falso: accessit mu- lier pro confessione ad prefatum Confessarium, qui cum audiret in confessione oculis præterita, & repulsam circa factum, dixit mulieri: & si ille vim tibi intulisset, quid fecisses? cui illa respondit: in tali casu cessarem. Tunc Confessorius graviter em reprobavit, & ad resistendum suscit. q. opra- misso, & confessione per alia Confessarii post vespa- ras, aut sequenti die accessit ad dominum mulieris, & eum aultam solam in quoddam cubiculum, nul- lis verbis premisis, sed manibus datis, cogoverit. An denunciandus?

N egat Tancr. cit. q. 16. quia illa occasio con- fessionis est remota, non proxima. Tum quia hic non dicitur peccare ex occasione, sed ex cognitione confessionis; unde sicut non est denunciandus Confessorius, qui audita confes- sione mulieris (quam non cognovisset, si non audivisset) accedit ad ejus dominum, ut à n. 503. & tractat dishonesta, ita nec in casu.

Examen Ecclesiast.

Q U Ä R E S IX.

588 Confessarius muleri, que in Confessione se accusavit de turpi desiderio, dixit: tu non patra- sti, quod cupiebas; sed si quis tibi daret quanti- tam pecuniam, quid ageres? An sit denunciandus?

R Esp. cum distinctione, vel mulier respon- dit affirmativè, vel negativè.

Si respondit affirmativè, & Confessorius tacuit, & eam non reprehendit, utique est reus sollicitationis; & denunciandus, ut liquet. Si eam reprehendit, tunc solutio pendet ex exitu. Si enim postea accessit ad ejus dominum, & pecuniam obtulit pro re turpi, reus est sollicitationis, juxta dictam 571. & 887.

Si respondit negativè, & sic fuit absoluta. Bordonus in Trib. fidei cap. 23. num. 131. vult non esse denunciandum, quia talis interrogatio sumi potest in bonum sensum: potest enim dici facta in ordine ad habendam notitiam dis- positionis poenitentis, an scilicet sit digna ab- solutione: si namque mulier affirmsset, eam non absolvisset.

At Bord. non potest hujusmodi Confessari- um à nota imprudentie eximere, juxta dictam n. 566.

C A P U T XII.

De undecima Clausula.

589 M andantes omnibus Confessariis, ne- suos penitentes, quos neverint fuisse ab aliis, ut supra, sollicitatos, moneant de obli- gatione denunciandi sollicitantes, seu ut prefer- tur, trattantes, Inquisitoribus, seu locorum Or- dinariis.

Poenitentia sub mortali denunciare tenetur Confessarium sui sollicitatorem: quia agitur de re gravi, & de abuso Sacramenti, etiam si semel eam sollicitaverit, quia semel sollici- tator est verè sollicitator, de quo loquitur Bul- la. Indò qui semel sollicitavit unam: si sus- pectus, quod sollicitaverit plures, n. 282.

590 Denunciare tenetur ille, qui scit sol- licitationem, quatenus casu vidit, aut eam audivit propriis auribus. Etiam ille, qui scit ex auditu immediato, scilicet ex ore ipsius Confessarii sollicitatoris, aut poenitentis fide di- gni, seu bona fama. Nisi non bene recordetur

pp. 3 ver-

verborum. Tancr. tom. 4. tral. 2. de Panit. q. 23. vel non recordetur, à quo audivit. Aut si quæ audivit, audivit ab ignotis.

591 Difficultas est: An ille denunciare tenetur, si audivit à personis levibus, & non fide dignis?

Negat Bord. num. 94. Leander cir. quæst. 57. & apud ipsum, Trullench, Rodr. Port. Corduba, Navar. & Hurt. nam malevolis & maledicis non est credendum; sed tantum providis & honestis personis, cap. qualiter 24. de accusat. Ratio est, quia denunciator tunc exponeretur periculo gravis damni sibi, & Reo sibi, quia posset notari levitatis, juxta illud: *Qui cito tradit, levis est corde.* Reo, quia illum exponeret periculo infamiae, injustæ afflictionis, aut poena. Unde non dicitur *scire*; qui audivit à persona levi. Henr. & Cord. te monent, ut ipsum, à quo audisti, mittas ad Inquisitorem. Negat etiam Bord. si poenitens, à quo audisti, sit mas, sed non juvenis; quia sollicitatio dicta in personam non juvenis, est suspecta de malignitate.

Et universaliter, Bord. num. 582. ait, in dubio sollicitationis non esse onus denunciandi, quia in dubiis ex una parte quisque suam possidet libertatem, ex alia favendum est Reo. Tum quia dubia sunt in meliorem partem interpretanda. Item Bord. in man. Consult. sett. 25. n. 108. v. n. 570. 576.

592 Me tamen magis movet sententia affirmativa, quam tenet Diana p. 4. tral. 5. ref. 28. & Spatharius. Ratio est, quia fundamenta sententiae negativæ habent locum in aliis criminibus, & Tribunalibus, minime in causis, & delictis spectantibus ad Sanctum Officium; quia in hoc Tribunali admittuntur testes inhabiles, excommunicati, perjuri, infames, criminosi de criminibus excepti, &c. qui sunt pessimæ famæ, & levissimæ fidei; quod non fit in aliis, & ita non est mirum, si pro his delictis denunciantur dicta personarum levium. Pro his ergo non spectat ad te discernere, si persona, à qua audivisti, sit bona famæ, & fidei digna, vel non; sed ad Inquisitores. Cujus rei ratio est, quia delicta hæresis, aut suspecta de hæresi, sunt ita perniciose Reipublicæ Christianæ, ut ad ea extirpanda oporteat hujusmodi testes admittere.

593 Illum, qui id audivit ex auditu mediato, hoc est à tercia persona media, quæ id ab alia audivit, non tenetur denunciare: ait Bord. cit. num. 94. quia ex. 2. §. *Idem habeo, ff. de aqua piuv. arc.* loquendo de auditu mediato dicitur; *Quod audis, nescire dieris.* Non sic, qui audivit ex auditu immediato, quia hic habet pro auctore ipsum auctorem sui dicti. At firmi-

ter puto, quod denunciare tenetur, si alias persona media sit fide digna. Bonac. tom. 1. de onere denunc. disp. 6. pag. 893. num. 1. qui id docet quod Edicta extra causas fidei. Quia licet testes ex auditu regulariter non probent, nisi à pluribus audirent, qui ipsi audierint; dant tamen viam inquirendi ab illis, qui inmediate audierunt, aut viderunt. Bord. autem novissimum mecum sentit in man. Consult. sett. 25. num. 166.

594 Si principalis denunciavit, aut denunciare velit, scientem ad nihil teneri, quia jam est satisfactum Sancto Officio, ait Bord. n. 93. Hoc autem dico esse verum, quando sciens scit ex auditu immediato à persona sollicitata, quia tunc ejus denunciatio, cum sit tota fundata in autoritate dicentis, non habet majorem vim, quam denunciatio ipsius personæ sollicitatae, nec ei addit majorem fidem. Minime vero, quando scit ex auditu immediato ipsius confessarii sollicitantis, vel quia lateri confessionarii proximus casu ipsum sollicitationis actum aut audivit, aut vidit; nam in utroque casu scientis denunciatio addit denunciationi persona sollicitatae majorem virtutem, & fidem: quoniam in primo casu addit confessionem extrajudicialem ipsius confessarii, in secundo addit novum testem, ita ut sint duo testes de scientia ejusdem singularis delicti; ac proinde in utroque casu sciens denunciare tenetur, etiam si persona sollicitata denunciaverit.

595 Idem addit Bord. quod sciens non tenetur denunciare, quando persona sollicitata excusat, quia sciens uti accessorius obligatur eadem lege, qua principalis. Neque hoc puto absolute verum, quia postest dari causa legitima, puta prudens periculum gravis malii, aut impotentia in persona sollicitata, quæ non militet in scientie. Illud est verum, quod mortuo confessario expirat onus denunciationis; quia cessat finis legis, qui est emendatio, & punitio in aliquum exemplum.

Denique subdit Bord. in man. Consult. sett. 25. n. 166. quod audiens ab ipso sollicitante, aut à persona sollicitata, quæ sit bona famæ, non tenetur denunciare, si sollicitator se excusat in coram Inquisitore.

596 Tam in hoc, quam in aliis delictis ad Sanctum Officium spectantibus, denunciare tenetur, qui probare non potest, ex Decret. Alex. VII. prop. 5. die 24. Septembr. 1665. & licet delictum sit occultum, & delinquens non sit diffamatus; quod in aliis Tribunalibus non procedit: ratio primi, quia de ratione denunciationis est, ut denunciator non tenetur probare

bare delictum. Tum quia denunciator in Sancto Officio accipitur ut testis. Item sufficit Tribunali ad diligentias adhibendas. Denique contingere potest, ut præcedant, aut sequantur aliae denunciations contra eundem, quibus addita tua denunciatione Tribunal habeatus inquirendi contra Reum, & vocandi ad judicium.

Ratio secundi; quia hæc delicta sunt contra bonum publicum Reipublicæ Christianæ, quod prævalet bono privato, & juri, quod quis habet in propriam famam, quando delictum est occultum, aut probari non potest.

597 Eadem ratione denunciare tenetur, qui ea fecit sub secreto naturali, etiam si secreto fuerit adjunctum juramentum de non manifestando; quia secretum naturale est bonum privatum, illud autem manifestare est bonum publicum, quoniam illud tacere præjudicat bono publico. Bord. num. 56. Omnino tamen excusat sigillum Sacramentale, quia specciat ad bonum publicum: & potiori jure nec juramentum tenet, quia est de materia mortali mala.

598 Non tenetur tamen denunciare, qui fecit occasione consilii, quia tacere, quod sciatur occasione consilii, spectat ad bonum publicum, ad conservandum scilicet opus misericordia, instruendo ignorantes, & imperitos. Item inductum in favorem non est retorquentum in detrimentum. Bord. n. 95. & apud ipsum Sancius, & Trimarchus.

599 Mulier sollicitata tenetur personaliter confessarium sollicitantem denunciare; quia hæc est obligatio personalis, quæ per alium fieri non potest, alias denunciatio esset ex auditu alterius.

Qui denunciant per epistolas sine nomine, non satisfaciunt; bene vero, si eas proprio nomine, & cognomine subscrivant; qui tamen sunt postea à Tribunali vocandi, ut iterum juridice deponant.

Mulieres nobiles, & similes veteri non debent accedere ad Sanctum Officium. Quod si valde vereantur, monere debent Inquisitorem per internuntium, ut mittat domum Notarium ad denunciationem recipiendam. Et ita debent facere Moniales, & puellæ in Monasterio detentæ, quæ exire non valent.

Aptior internuntius est Confessarius, cui Inquisitor monitus potest dare commissionem, ut recipiat in scriptis, & cum juramento denunciationem. Ex Decret. S. Inquis. Roman. iussu Urb. VIII. 27. Septembr. 1624. apud Bord. cap. 23. de sollic. num. 89. his verbis: *E quando il peccante tuttavia persistet nella medesima ren-*

ta, N. S. si contenta, che dal Vescovo, o quisceore si din autorità al Confessore di ricercare per scrittura, e con giuramento la denuncia, per portarla subito a chi gli avrà data l'autorità di pigliarla. Quem modum expertus sum aptiorem pro recipienda Monialis denunciatione, absque pericolo quod denuncians ceteris Monialibus manifestetur.

Qui scit Confessarium sollicitantem, teneat illum denunciare, etiam si sit amicus.

Non tenetur autem, si prudenter inde timet grave malum sibi, aut suis conjunctissimis, videlicet patri, matri, marito, filiis, aut fratribus.

Pariter non tenetur eum denunciare pater, mater, filius, frater, n. 493. Tancr. tom. 4. sr. 1. q. 23. Diana p. 1. tral. 4. ref. 6.

600 Si poenitens sollicitata non denunciavit, Confessarius autem ex aliorum denunciatione confessus, aut convictus, punitus fuit de eadem sollicitatione ipsius poenitentis, denunciare amplius non tenetur; quia non fit bis iudicium in eundem. Tenetur autem denunciare, si Confessarius fuit punitus non pro ea, sed pro alia sollicitatione, sive alterius, sive ejusdem poenitentis; quia alias non diceretur sufficienter punitus, cum magis puniantur duæ sollicitationes, quam una; & tres, quam duas; &c. Bord. n. 102. Diana p. 4. tral. 5. ref. 49.

Imò in causa hæresis, accedente nova probatione novi actus hæreticalis, Reus iterum punitur. Diana p. 4. tral. 5. ref. 21.

601 Confessarius sollicitans potest à quolibet simplici Confessario absolviri; quia sollicitatio nullo jure est reservata.

In Diœcesi vero Neapolitana sollicitatio à Confessario facta in actu confessionis, aut immediate ante, vel post; est casus reservatus sub excommunicatione. Facta vero occasione confessionis est casus reservatus, sed non sub excommunicatione. Primum habetur in Synodo pag. 97. n. 7. secundum ibid. pag. 99. n. 18.

Sollicitans filiam spiritualem confessionis, extra tamen casum confessionis, non est denunciandus; quia hic casus nec sapit suspicitionem hæresis, nec in Bullis comprehenditur. Bord. n. 126.

QUÆRES I.

602 *An mulier tenetur denunciare Confessarium sollicitantem, à quo ante plura munera habuit, & sperat habere absque malo fine ratione eleemosynæ?*

N Egat Sancius apud Dianam part. 10. tr. 13. n. ref. 46. quia obligatio gratitudinis circa benefactorem est ex jure naturali, quod præ-

valet juri humano denunciationis. Tum quia talis mulier se privaret beneficiis futuris, quod est idem, ac in propriis bonis iacturam sentire. Idem tenet, si munera sint in persona mariti, filiorum, parentum, & fratum, quia natura gratitudinis non solum obligat pro beneficiis in propria persona susceptis, sed etiam in persona mariti, filiorum, parentum, & fratum.

Resp. omnino teneri ad denunciandum. Diana cit. qui refert, allatam opinionem fuisse ex operibus Sancii deletam à Sacr. Congr. Indicis. Ratio est: quia obligatio denunciandi nedium est ex jure humano ratione Edicti, & Bullarum, sed etiam ex jure naturali, potiori quam jus gratitudinis; quia est ad conservandum bonum Reipublicæ Christianæ. Tum quia longè major est obligatio gratitudinis, quam habemus Creatori Summo Benefactori, quam benefactori crearo.

QUÆRES II.

603 Mulier sollicitata, certò cognoscit Confessarium ad id motum esse, non quia male sentiat de Sacramento, sed ex pura fragilitate. An sentiat eum denunciare?

V idetur, quodd non, quia Pontifices, ut patet ex cap. 14. quest. 2. moti sunt ad præcipiendam denunciationem Confessorum sollicitantium, quatenus præsumunt eos male sentire de fide, hinc eos declarant suspectos de fide, cessante autem præsumptione in lege cessat lex. Et cessante suspicione heresis, delictum cessat esse Tribunalis fidei.

Resp. tamen teneri eum denunciare. Præsumptio enim est triplex, hominis scilicet, & est conjecturatio concepta in animo alicuius ex aliquibus indicis, juris, & est probabilis conjectura ex certo signo à jure præscripto; ita ut eo dato, si non probetur contrarium, habetur pro certo; & denique juris, & de jure, quæ à lege statuitur, tamquam firmum jus, ita ut excludatur omnis probatio in contrarium. Talis in casu sollicitationis est præsumptio, est inquam juris de jure, quæ facit legem absolutam, & non admittit probationem in contrarium. Constitutiones enim Pontificie relatae num. 483. declarant hujusmodi sollicitantes suspectos de heresi, eosque abjurare faciunt, non obstante, quodd fateantur se motos ad sollicitandum, non quia male sentient, sed libidinis impetu.

QUÆRES III.

604 Confessarium post sollicitationem in ipsomet

alio confessionis pœnituit se sollicitasse. An denunciandus?

R Esp. affirmativè, Diana p. 4. tr. 5. ref. 22. Bord. n. 98. quia alias quilibet Confessorius sollicitans posset denunciationem esfugere; nam post sollicitationem, sive pœnitens dissenserit, sive consenserit, posset ostendere signa doloris, & dicere se pœnitere. Tum quia, quod factum jam est, nequit non fieri, l. in bello, d. salt. ff. de capt. & postlim. rever.

QUÆRES IV.

605 An pœnitens teneatur denunciare Confessarium, si credat eum esse emendatum?

N Egat Leander tr. 5. de panit. disp. 13. q. 7. & apud ipsum Sotus, Molphei. Naldus, Acugna, Freitas, Port. Peyr. Soufa, Lezana, Castrop. D. Anton. & alii nonnulli, quia finis denunciationis est emendatio proximi; unde, hac habita, cessat onus denunciationis; quoniam cessat ejus finis. Qui idem docent quo ad alia delicta.

Hanc sententiam limitat Fagundez p. 2. l. 6. c. 4. n. 17. dicens, eam procedere de omnibus delictis suspectis de heresi, minimè verò de heretico formalí, quia hujus emendatio difficeret constare potest. Nec potest abstinere, quin heresim, quam est amplexatus, alias doceat. Apud Dianam p. 1. tr. 4. ref. 4. probabilem hanc opinionem ait esse Bord. in Trib. fidei cap. 23. n. 98.

606 Signa emendationis, quæ à denunciatione excusat, dicunt esse, 1. Si delinquens est Sacramentaliter confessus. Felinus, 2. Si Jubilatum est consecutus. Genuensis, 3. Si per triennium bene vixit. Freiras, Sancius, & alii, 4. Specialiter quoad sollicitationem, si mulier sollicitata ter aut quater ad ipsum Confessarium accedens, in eo animum libidinosum, & signa libidinis non reperit; quem modum amplectitur Diana p. 4. tr. 5. ref. 23. data sententia hac negativa. Ita Leander cit. q. 8. & Doctores cit. apud ipsum, §. Alii id remittunt arbitrio boni viri.

Resp. tamen pœnitentem, aut scientem, teneri eum denunciare, non obstante judicio, quod sit emendatus, Diana p. 4. citat. & apud ipsum, Bonac. Suarez, & alii; item Del Bene cum pluribus p. 2. diff. 237. selt. 13. pet. 1. & p. 1. diff. 18. ubi loquitur de heretico formalí, quia finis denunciationis in delictis sollicitationis, & aliis hereticalibus, aut suspectis de heresi, non est sola emendatio proximi, sed etiam delinquentis punitio publica ad aliorum exemplum, coercionem, & securitatem; quod magis urget, cum respiciat bonum

publicum Reipublicæ Christianæ, quæm entitatio fratris, quæ respicit bonum privatum illius: v. n. 614.

QUÆRES V.

607 Confessarius occasione confessionis, & in Confessionario habuit per plures vices, & dies pollutionem cum muliere, cui, cum deberet ipse Confessarius mutare locum, postea jussit, ut de eo peccato cum nullo alio confiteretur, nisi cum ipso: sic fecit mulier, nam ad eum alio die pro confessione generali reversa, ab eo fuit absolta. Quo facto mulier per viginti annos stetit in bona fide, deinde audiens Religiosum quedam loquentem de onere denunciandi sollicitantes in Confessione, venit in scrupulum, an teneatur Confessarium denunciare? exponit autem, Confessarium vivere, esse bona fame, & in alia Urbe Regni in dignitate constitutum: Quid dicendum?

608 Suppono 1. confessionem ultimam fuisse validam, quia cum immineret Confessario mutatio loci, confessio cum eo non fuit fomentum ad peccati continuationem; & licet indecenter Confessarius excipiat, & absolvat pœnitentem ab ipso sollicitatam; validè tamen ex jure communi absolvit, si talis confessio non sit causa, & fomentum ad continuationem peccati. Duxi, ex jure communi, quia ex speciali in quibusdam Diocesis interdictum Confessarii sub poena excommunicationis audire Confessiones complices in peccato carnis.

609 Suppono 2. quod si mulier sollicitata redeat ad ipsum Confessarium, qui sollicitavit, ut cum eo confiteatur, & absolvatur, non teneatur. Confessarius monere ipsam, ut denunciatur, Bord. n. 80. quia ex jure naturæ nemo teneatur seipsum prodere, n. 493. quod liquet ex verbis Bullæ, num. 483. Us. suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis sollicitatos, &c. Optimum tamen consilium erit, si Confessarius mulierem spontanea comparitione præveniat. Bord. n. 86. His suppositis

610 Resp. mulierem istam teneri denunciare Confessarium. Del Bene p. 2. d. 237. selt. 13. pet. 2. Ratio est, quia mulier sollicitata non evasit onus denunciandi per hoc, quod confessa sit cum ipso Confessario sollicitata; quoniam hoc est damnatum ab Alex. VII. die 24. Sept. 1665. prop. 7. neque per hoc, quod ex lapsu temporis iudicio boni viri censeatur emendatus, ut dictum est n. 606.

611 Eam tamen ab onere denunciandi liberabunt authores, qui tenent, pœnitentem non teneri denunciare Confessarium, si credat eum esse emendatum, n. 604. & 605. Imo ita expressè in casu tenet Lupus in edita Inquisit. p. 89.

Resp.

cum Acugna. Maxime quia ex lib. 2. cap. de Apost. prohibetur, ne ultra quinquennium queratur de statu vita alicuius; quoniam ex Farinac. & aliis apud Bord. in Trib. fidei cap. 30. n. 9. post triennium quis præsumitur emendatus: v. n. 548. At, ut benè advertit Bord. cit. hoc non procedit quoad delicta ad Inquisitionem spectantia. In edicto enim Parmensi apud ipsum ponitur §. 11. tenoris sequentis.

E quelli, li quali fanno, o hanno avuto, hanno notizia di qualcivoglia caso spectante al S. Officio, e massime d'eresia, sono tenuti come de sopra sotto l'istesso pena, e censure a denunciarli, ne sono scusati da qualcivoglia condizione, o lunghezza di tempo; onde s'ingannano quelli, che pensano, per esser trascorsi dieci, quindici, e venti anni, non esser più obligati a denunciare i casi al S. Officio; il che però s'intende di quelli, che non hanno mai soddisfatto, e denunciato.

QUÆRES VI.

612 An premittenda sit ante denunciationem correctio fraterna, si firmiter emendatio speretur?

A Firmavit, præmittendam esse correctio nem fraternali, si speretur emendatio, ita ut ea facta, si firmiter credatur emendatio, correctus non sit denunciandus, D. Thomas 2. 2. q. 33. art. 7. ubi ait: Quod si aliquis occulteret fratrem, quomodo civitas tradatur, hostibus; vel si hereticus privatim homines à fide avertat, & quia ille, qui sic occulte peccat, non solum in te peccas, sed etiam in alios; oportet statim procedere ad denunciationem, ut hujusmodi nocendum impediatur: nisi forte aliquis firmiter existimat, quod statim per secretam admonitionem possit hujusmodi mala impedita. D. Thomam sequi sunt Sotus, Canus, Sylvester, Lopet, Ledesma, Reginaldus, Port. Joan. de la Crux, & alii apud Dian. p. 1. tr. 4. ref. 2. qui id tenent de omnibus delictis ad S. Officium spectantibus, etiam si sint de heretico formalí. Idem tenent de delicto sollicitationis, & aliis suspectis de heresi, Fagund. Molfesius, Homobonus, & alii apud Dianam cit. cum Leandro cit. q. 6. & Delrio in diff. mag. l. 5. selt. 4. n. 6. apud quem aliqui idem tenent in dubio, si sit pro futura correctio. Quorum ratio est, quia præceptum correctionis est de jure naturali, & divino, præceptum verò denunciationis, humanum, quod illi prævalere non potest: imo Fagundez, & Peyr. apud Dianam cit. addunt, quod ut correctio judicetur non profutura, non sufficiat fieri semel, sed fieri debere iterum, atque iterum, quamdiu iudicio prudenti speretur emenda; & attendi debeat qualitas correcti, & corrigentis.